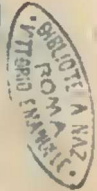

FRANCISCI VALLESII COVARRVBIENSIS

IN

Libros HIPPOCRATIS de MORBIS populari-
bus COMMENTARIA, magnam vtriusq.
Medicinæ, theoreticæ inquam &
practicæ, partem con-
tinentia.

*JOANNIS PETRI ATROLDI Marcellini operâ
& industriâ fidelius elegantiusq; nunc
quàm prius excusa.*

Cum INDICE Rerum & Verborum locupletissimo.

ex Legat. d.

Joan. de An. d. 17

COLONIAE

IOANNIS BAPTISTAE CIOTTI Senensis are.
CLD 13 XXXVIII.

●●●●

IO. PETRI AYROLDI MARCELLINI
 PHILOSOPHI AC MEDICI PRAEFATIO
 IN COMMENTARIA DE MORBIS
 popularibus FRANCISCI VALLESII
 Couarrubiani.

Magna res est, & ore omnium à Deo Opt. Max. expetita sanitas: qua quiuis homo se placidè iucundeq̄ frui tunc arbitratur, cum aetiones partium corporis, quae vita vsibus inseruiunt, citra noxam obire potest. Huc tendunt curæ eorum vota mortalium: hæc est summa curarum, hæc est summa rerum expetendarum. Cui sanitas adest, huic nihil prorsus ad vitæ necessaria, & animalis conseruationem deest, cui sanitas deest, huic desunt omnia. Inueniuntur qui regna non optent: qui verò sanitatem repudiet, nullus existit: nemo enim non sanus esse vult, nemo non sanitatem summum bonorum esse consentit: à qua tanquam perenni quodam & lucidissimo purissimoq̄ fonte, quicquid est in hominum vita iucundum & laudabile, continenter effluit. Id cum satis per se manifestum sit, ex eo fieri potest manifestissimum, si proprium bonum ac finem paulò altius velimus considerare. Nam (vt docent Philosophi) duplicia sunt in primis bona hominis, altera ad corpus, altera ad animum pertinentia, quorum illa vel extra corpus sunt, vel in ipso corpore; atque ita fiunt duo bonorum genera, quorum tamen ea quæ in ipso corpore sunt, præstant eis, quæ sunt extra corpus. Rursus quæ ad animum referuntur, aut extra animum, aut in ipso animo sunt, ita fiunt alia duo bonorum genera: quorum ea quæ sunt in animo, præstant eis, quæ sunt extra animum. Eorum bonorum, quæ ad corpus quidem referuntur, sed sunt extra corpus, septem species numerat Aristoteles, hoc est, nobilitatem, gratiam, amicitiam proborum hominum, diuitias, bonam prolem, multitudinem filiorum, facilem senectutem. Secundo loco ponuntur ea bona, quæ sunt in corpore, quorum species quinque numerantur, bona valetudo, pulcritudo, vires, magnitudo, certandi robur. Tertio loco ponuntur ea bona, quæ ad animum quidem referuntur, sed tamen extra animum sunt, atq̄ huius generis tres numerantur species, gloria, honor, perpetua fortuna. Quarto & ultimo loco ponuntur animi bona, quæ est virtus, & quatuor eius species, prudentia, fortitudo, iusticia, temperantia. Hæc omnia cum animi, tum corporis bona trifariani adhuc distribuuntur: aut enim in aetione, vel in contemplatione, vel in viraque simul consistunt: quibus qui præditus fuerit, ei nihil omnino deerit, ad benè beateq̄ viuendum; sed cum homo sine sanitate, quæ omnis felicitatis fundamentum est, & totiუს substructionis basis, neque agere, neque contemplari possit, liquido constare debet, quòd qui sanitatem possidet, omnia bona cumulata habeat, vt verè is ab Aristotele dicatur ἀγαπῶν, quasi per se ipsum maximè contentus, neq̄ quicquam ultra desiderans. Nam omnes honestas aetiones (vt à corporis bonis exordiar) propter quas homines solas laudari meritò consueuerunt, quis non intelligit ab optima & debita elementorum conuenientia, ex quibus constamus, quam ἀρετήν & ὑγιεινὴν vocant, promanare? quis egregias res gerere valeat, nisi qui partium corporis ministerio, ad eas quæ in vita necessariae sunt aetiones obeundas, sine aliquo vitio perfungi potuerit? & mehercule si vera dispicimus, si curiosè cuncta perpendimus sola corporis constitutione, in qua nec doloribus cruciamur, neque in vitæ aetionibus impedimur, opus est omnibus. Nam si verissimam eam esse rationem existimamus, qua efficitur, animi facultates ex corporis temperaturis consequi, ac non solum eas, quæ ad partem illam pertinent, quæ irarum aestu fluctuat, quæq̄ voluptate alitur, sed etiam omnes, quæ sunt eius, in qua mens & ratio elucet. Si denique in parte animi, quæ cogitandi fungitur munere, cognitio & ignoratio maiores, minoresq̄ sunt, propter varias corporis temperaturas,

temperaturas, quemadmodum rectè & scienter ait Galenus lib. quod animi mores tempera-
 turam sequuntur, profectò sanitas tanquam mentis oculus vndiq; lucidissimus in optima par-
 tium simularium ac instrumentalium compositione, figura, magnitudine, optimoq; situ confi-
 stens vita luxerit, bonarum operationum lumen, magistra morum, rerum exploratrix, cæli
 & mundi contemplatrix, erit omnium rerum pulcherrimarum, quasi preciosissimus quidam
 thesaurus, & tanquam smaragdus preciosissimus suauiter ac perpetuò virebit. Sola enim con-
 tra fata depugnat, eaque identidem expugnat: vitam prorogat, cunctarum operationum no-
 strarum Regina: quam omnes homines præcipuum Deorum donum esse cognoscunt. Etenim
 temperatissimus homo omnes cum naturales, tum animales virtutes inculpatas habet, ac per-
 fectum animum. Is autem perfectus est animus, qui à vera perfecta que mente proficiscitur:
 vnde modum & exemplar pulcherrimum omnium suarum actionum deducit. Quid? quod
 virtus quoq; nisi sanitatis lumen accedat, non satis fungi officio suo potest? omnino iacet in te-
 nebris, neque diuinum illum fulgorem suum explicare potens est. Atq; animus sine meatuum
 ac instrumentorum symmetria, calidus, & frigidus, & humidus, & siccus temperie, philosopha-
 ri non valet de natura & rebus occultis, de cælo, de siderum magnitudinibus, interualis, cur-
 sibus, de numeris ac motibus; neque studiosè tractare, vnde omnia orientur, quòue recedant:
 nec in altitudinis studio cælo etiam ipso sublimiora quæpiam vestigare: quid sit Deus? An ad
 nos aliquando respiciat, faciat quotidie aliquid, an semel fecerit? Pars mundi sit, an mundus?
 An mundi anima: an potius opifex? Liceatne illi lege factorum aliquid derogare? Per hanc,
 inquam, optimam corporis constitutionem tantam nobis industriam, tantum mentis acumen,
 tantam solertiam inspirari video, vt cælestes etiam globos cognitione penetremus, & quas-
 dam ibi naturas ab omni mortalitate separatas intelligamus, quarum summa sit ratio sempit-
 eterna, quam eandem mentem sapientiamque perfectam & Deum appellamus. Accedit præ-
 terea quod tot facta memorabilia domi, militiæque, tot res geste, tot dimicationes, tot prælia,
 tot triumphus, tot imperia, quæ maxima cum laude celebrantur, iam pridem sine corporis &
 animi valetudine in æternam oblivionem concessissent. Vanus esset omnis labor noster, cor-
 pore præter naturam disposito, quod non posset rectè operari. Vana spes omnis posteritatis;
 vani conatus, vigilia, cura, sollicitudines, occideret vnà cum corpore rerum omnium gestarum
 memoria, nulla laus esset homini relicta post cineres, quam vnâ mercedem laborum ac peri-
 culorum suorum virtus maximè desiderat. Iure igitur apud Platonem in Gorgia cantio con-
 iuialis celebratur: optimi quidem esse bene valere, secundo loco formosum esse, tertio habe-
 re diuitias bono modo partas. Idem mox paulò nihil, inquit, sanitate est melius. Academici &
 Peripatetici probant hæc prima natura: in quibus numerant incolumitatem, valetudinem,
 sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem. Sine pulchritudine, quæ in symme-
 tria & optima corporis compositione consistit, non potest esse absoluta felicitas; ideoque dixit
 Aristoteles, quòd non satis idoneus est ad felicitatem homo penitus deformis. Est enim forma
 Dei munus, & vt inquit Homerus, *ἦν ἰερωδία δῶρα*, Deorum dona gloriosa nequaquam
 aspernanda. Ad hæc nullares bona valetudine magis discussit caliginem illam nebulae cras-
 sissimam, quæ vt duo poetarum clarissimi prodiderunt, obtutus mortalium hebetat, mentesq;
 obducit, oppanso ignorantis velamento. Vnde vulgatissimus est ille festiui Poeta versicu-
 lus vice prouerby celebratus:

Non est viuere, sed valere vita.

Concludendum itaque, quòd cum ipsum corpus sit vas, & veluti organum animi, animus ful-
 turis corporis sustentatus, philosophiam primus, cæterasq; virtutes omnes deuocauit è cælo, in
 Urbibus collocauit, & in domos etiam introduxit, & coegit de vita & moribus, rebusq; bonis
 & malis querere, quibus virtutibus homines proximè ad Deorum inuortalium dignitatem

accidunt. Quod ergo, *Dij immortales*, ingenium tam acre, tam sublime, tam varium, tam fecundum, qui tantus eloquentiae torrens inueniri potest, qui sanitatis praestantiam possit oratione comprehendere? Ut semel dicam, sanitate nihil est in terris, nihil in mari, nihil denique in vniuerso mundi ambitu vtilius mortalibus, quam potius admirari, & tanquam è longinquo loco suspicere, quam dignis laudibus exornare valeamus, ut amplissimè recenset Galenus in libro *Seëtarum*. Quae cum ita sint, liquidò inter omnes debet constare eam artem, quae praesentem sanitatem defendit, & amissam recuperat, ceteris omnibus esse digniorem, de caelo profectam, ac propemodum diuinam. Quam primùm inuenit Apollo, amplificauit Esculapius, perfecit Hippocrates: cui tandem Galenus Hippocratem sequutus, extremam manum imposuit. Iam primùm (vt Latinus Hippocrates Cornelius Celsus inquit) *medeudis* scientia sapientiae pars habebatur: vt & morborum curatio, & rerum naturae contemplatio sub iisdem auctoribus uata sit: ideò multos ex sapientiae Professoribus eius, constat fuisse peritos, ac in primis Pythagoram, Empedoclem, Democritum. Medicinae dotes, & inestimabilis inter alias artes praestantia, vel hoc vno argumento demonstrari possunt, quod nihil est in omnium rerum natura quod sit vitae dono melius, nihil quod charius, quod iucundius, nec optabilius. Eam vitam si quis cuiq; prudens abstulerit, volunt iubentq; ciuiles leges, vt is vita quoque miser priuetur, sed ita sane vt vniuersa, quae possidebat bona aerario publico nunc temporis addicantur, vt nec minima quidem partis illorum haereditas potiri permittantur. Non enim longiori vita dignum esse censent eum, qui vita tam inestimabili, tamq; charo munere, quod optimum nobis largitus est Deus, hominem priuauerit. In more positum ob id est, vt praemium ac pietatem, tanquam λόγος ei debeamus, qui hostem à capite nostro depulerit, quòd obliterit, ac effecerit quominus vita destitueretur. Quid igitur medicinae nõ debemus, quae pro nobis seruandis, cum tot capitalibus vitae hostibus sic quotidie depugnat, vt nos à morte frequenter liberet? iam deploratos, iam defletos, iam in familia orci numeratos, luci, aur. eque vitali persèpè restituat? Complurium in morborum tanta vis esse solet, vt certam mortem inferat, nisi praesens occurrerit Medicus, velut stupor, & spiritus angustia, quae nonnunquam mulieribus potissimùm accidunt, velut syncope, praecipitq; virium lapsus, paralysis, lethargus, & apoplexia. Quamobrem iubent etiam diuinae literae Medicis honorem suum haberi, nõ ob vtilitatem modò, sed & propter necessitatem, vt in ceteros quidem benemeritos artifices ingratitude sit: in Medicos verò, nisi referatur, aut agnoscat gratia, impietas. O diuina igitur scientia, ò sanctam philosophiam, ò seruatricem medicinam, ò gratiam caelitus hominibus infusam. Quis est enim qui nesciat, nihil esse tam excellens, tam sanctum, tam religiosum, quod meritò possit cum medicinae cognitione comparari. Quod cum agnouissent antiqui illi prudentissimi, ac sapientissimi viri, quorum gloria disseminata in orbis terrae memoriam sempiternam, huic arti tantum honoris tribuere, vt Diis inuentores suos assignauerint, caeloq; dicauerint, ac diuinis honoribus dignos existimauerint: veluti Asclepiadem, quem Ilyrici instar numinis receptum, Herculi Iouis filio in honoribus aequarunt. Apollinem & Esculapium eius filium onutto, quos ob id Archiatros, quasi principes Medicorum dixit antiquitas. Neq; hos solum, sed etiam Medicos omnes omnistudio & honore prosequuti sunt. Nam cui non auditum est Senatum populunq; Atheniensium summum ingeniorum ac literarum fauorè, olim ex Senatusconsulto Hippocratem mysteriorum Cereris participem fecisse, & aurea corona mille aureorum pondò coronasse, ac constituisse pueris Coorum omnibus licere puerilem aetate Athenis agere, & institui, quòd eorum patria talem virum produxisset, & ipsum quoq; vt omnes liberalium artium professores solebāt, ciuitate donari, publiceq; in curia nutrirī. Quodq; medicinam primus in densissima nocte latentem in artem redegisset, & medicinae quam plurimos libros conscripisset, ac sine inuidia in lucem protulisset, multos in futurum Medicos fore cupiens, qui languentes homines à variis

morbis

P R A E F A T I O .

morbis seruarent, illi publicè simulachrum erexerunt, & vno omnium consensu primas in mēdicina detulerunt, quemadmodum & vniuersa posteritas libentissimè semper detulit; & deferre debet: non solum quòd multa reperit, quæ ex seipso excogitârat, verum etiam quòd aliorum inuenta, si qua tandem erât, primus is fuit, cuius beneficio cognoscere potuerimus. Cui verò secundas debere nos fateamur, præter vnum Galenum nostrum à Deo excitatū, vt hanc artem retineret, & ad posteros conseruaret: erit quidem nemo. Rursumq̃ primas idem sibi seipè vendicat, speculationum plurimarum ac potissimarum inuentor, & alienarum conseruator, ac veluti depositarius fidelissimus, promusq̃, cum opus est, depositi cuiuscunque paratissimus. Incredibile dictu est, quam sepe mecum admirer huius viri studium, ac diligentiam in perquirendis, & memoriæ prodendis rebus omnibus, quæ ad medicam omnem artem pertineant, quem non fames, non sitis, non frigus, nō immensa pericula retraherant: nihil erat tam arduum, nihil tam difficile, nihil tam periculosum in Hippocratis scriptis, quod discendi desiderio non adiret, lucemq̃ afferret apertissimam. Omnia loca peragrauit, omnes regiones; in quibus aliquid egregium, & cognitione dignum percipere posse confidebat. Itaque non mirum est, si tantum de se nomen, tantum decus, tantam memoriam reliquerit. Hunc igitur vnum, quicumque Hippocraticâ arte dignus, imitetur, qui dignitatem, qui laudem, qui gloriam querit. non discedat à duobus his antesignanis Hippocrate & Galeno, frustra alibi questiturus, quod non apud hos antea doctius explicatiusque dictum propositumque fuit: quorum disciplina coniuncta integram ferè constituit artem. Nam multa, quæ Hippocrati desunt, apud Galenum inueniuntur: quedam, quæ in Galeno desiderantur; subministrat Hippocrates. Quare dum viuunt literæ, & Galenus in Hippocrate, & Hippocrates in Galeno viuēt. Euoluendi igitur toti, ex quo iustam concipere medicinæ rationem possimus: auctores hi non frustulatum discerpenti; neque præstat semel, atque iterum legisse, itenanda sepe, aliquando tertiana, & ambabus (quod aiunt) manibus atque obujs vlnis amplectenda, & in sinu gestanda, memoriæq̃ mandanda. Et profectò sunt libri, per quos quarto ac quinto, atque hoc etiam amplius agenda lectio sit. Ac tum demum cum hæc fecerimus, multū nos profecisse sciamus, cum longè valere iussus Arabibus, & id genus alijs ineptis Scriptoribus, duo certè hæc præclara natura lumina, nobis placere inceperint; & si quando à quopiam citabuntur, vt fit; non tanquam peregrini, sed tanquam familiares locos percurrere commodius, in eisq̃ versari poterimus. agnoscentes facile, & prima medijs, hæc que nouissimis conferentes. In Hippocrate & Galeno probando conspirare omnes tam amuloteri, quàm litterati, nec tam pedibus quàm animis in eandem sententiam laudationis ire debent. Omnis igitur, qui tam præcipiti, ac temerario iudicio vtens, cogitationes suas ita distrabi patitur, vt hos duos Auctores clanculum in angulis vellicet, conuicijsq̃ insecletur (quæ pestis, ac perniciofa lues multos nostrorum temporum inuasit) vnde gloriam adipisci sperans, omnino contemni debet; & in cænò imperitiæ, vt lutulenta sus inuolutum, hac nota inustum iri censeo, quòd iure ab omni eruditorum cætu arceatur, exhibeatur, explodatur. Formidandus præterea est, vt vipera, odium publicum futurus, non secus quàm qui parentibus maledixerit. Quod si quis persuasum habuerit; nihil in arte medica tam esse obscurum, nihil tam reconditum, nihil tam admirabile, quod non possit ex Hippocratis, & eius elegantissimi, doctissimi, & veri interpretis Galeni lectione facile percipi & illustrari, ingenij acumine penetrari, studio atque industria superari, omnimodis laudibus celebrandus, honoris & amoris causa nominandus, eius libri si extant Hippocraticam, & Galeni docendi maiestatem, & optima principia exprimentes assidue perlegendi. Quales fuerunt proximo superiore tempore; & sunt in præsentia præclarissimi aliquot & maximi viri, qui hac in re partim viuâ voce docendo, partim editis doctissimis scriptis magnâ cum sua laude, & vniuersi orbis utilitatè versati sunt, ac versantur; Nicolaus Leoniceus

P R A E F A T I O.

Vicentinus clarissimus Medicus, qui primus Galeni monumenta è tenebris eruit, multa Latina fecit, & eius placita elegantissimis & politissimis literis aperuit. Matthæus Curtius vir omnium scientiarum, ac præcipue medicæ artis scientissimus, ex cuius schola & disciplina, tanquam ex equo Troiano prodierunt quamplurimi viri illustres, qui omnes propemodum terras liberalibus disciplinis, artibusq̄, & in primis medendi peritia compleuerunt. Ioan. Manardus Ferrariensis omnium in Galeni doctrina, & Arabum censura celeberrimus & optimè meritus. Victor Trincavellius Philosophus & Medicus singularis, cuius tanta apud omnes mortales existimatio fuit, tanta auctoritas, vt frustra quis prædicet, quo ingenio, qua doctrina hic fuerit. Scientissima enim & plurima extant ingenij monumenta, quæ, quod omnibus ferè obuia sunt, & vulgo notissima, recensere consilium nõ est. Nicolaus Boldonius Mediolanensis, specimen quoddam nationis nostræ admirabile, qui paucis ab hinc annis inuido fato nobis fuit ereptus, cuius mors, tanquam nostra calamitas, acerbissimo est animi sensu, & lachrymis deploranda. Et Comes Montanus Vicentinus excellenti natura & singulari eruditione præclarissimisq̄ editis libris clarissimus, qui iam senio tandem confectus, nuper in patria requieuit. Bernardinus Paternus præceptor meus, ad omnes cuiusq̄ generis virtutes percipiendas & exercendas diuino consilio natus, cui acceptum referre oportet, quod hodie post tot peruersorum ac planè monstrosorum dogmatum auctores, totum ferè terrarum orbem contaminantes, Galeni placita evertentes, & contraria inuehentes, legitima, ac vera artis præcepta, ex quorum præscripto medicinam facere liceat, habeamus. Mercurialis, què ego præceptorem faustissimo sidere totos tres annos audiui, de cuius præstanti sapientia omnes gentes prædicant: quas enim oras non peruasit virtus, ac fama nominis illius? vincet nomẽ eius omnia secula, atq̄ in omnium ore versabitur. Siquidem vera ac solida gloria illa putanda est, quam sibi suis laudatissimis scriptis comparauit. Alexander Massaria Medicus ac Philosophus, & linguarum & scientiarum cognitione verè illustris, mihi plus quàm Pyladæa necessitudine coniunctus, quem ego mortalium omnium plurimi facio; cuius ab ore nulle dulciorem fluere sonum cum alijs modis, tum præcipue in medicis consultationibus, quæ apud ægrotos quotidie instituantur summa cum omnium admiratione audire consueui. In medicina enim cum faciendum docenda cæteris adeò omnibus (mea quidem sententia) mirificè antecellit, vt nemo propius ad veterem illam ac venerandam Hippocratis & Galeni maiestatem videatur accedere. quare summo cum suo merito factum est, vt hoc ipso tempore, quo hæc scribimus amplissimi & illustrissimi Senatus Veneti decreto primam docendi cathedram in celeberrima Schola Patavina honorificentissima conditione fuerit consequutus. Franciscus Comes Mediolanensis affinis meus, Primi Comitum, non solum primi nomine, sed etiam re primi, frater, qui vt omni genere scientiarum antecellit, ita medicinam pari laude ac celebritate apud Herbenses facit. Sunt & alij multi, quos recensere longum esset. sed inter eos, qui nostram artem & viua voce & scriptis quàm maximè iuuarunt & illustrarunt, præcipuè certè locum mihi videtur obtinere sapientissimus, & Medicorum omnium huius ætatis excellentissimus Franciscus Vallesius Couarruianus Philippi Hispaniarum Regis secundi de xate amplissimus, veterum Galeni, & illo antiquioris Hippocratis dogmatum defensor acerrimus, Hispanorum decus & ornamentum, flos illibatus populi, suadæq̄, me nulla, quod olim Ennius de Cornelio Cethego prædicauit. Longum esset huius viri laudes breui oratione contexere, quod & superuacaneum foret, cum ipse iam diligentia & labore, doctissimisq̄ ac politissimis scriptis suis ad eam dignitatem peruenerit, ad quam

— pauci, quos æquus amauit
Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus,
Diis geniti potuere. —

P R A E F A T I O.

atq; in medicina faciendâ, docendâq; tanta prudentia, religione, peritia præcellat, ut nulla regio sit in terris, ad quam nominis illius fama non peruaserit. Nam quis non admiretur, si bene intelligat, quàm conquisita cura, quàmq; aptè, distinctè, ornatè duos illos libros, alterum *Controuersiarum medicinalium*, alterum *Controuersiarum naturalium ad tyrones* conscripserit, atq; enodata diligenter exposuerit? ne reliqua prætermittam, quæ sunt ab hoc auctore diuinitus conscripta. *Libellum de Locis* manifestè pugnantibus apud Galenum, his rationibus à *Vallesio* in lucem editum, omnibus quæ à Galeno scripta extant perlustratis, quæ manifestè pugnant eximendo: ut studiosi his notatis reliqua incessitanter perlegere possint. *Commentaria præstantissima in libros Physicorum*, & in quartum *Meteororum Aristotelis*. *Librum præterea, in quo compendiosè scripsit de Pulsibus, Urinis & febris*. *Scholia in libros Gal. de Locis affectis. Explanations in libros eiusdem de Differen. febr. In Artem medicinalem. In libellum de Inæquali intemperie. In tertium de Temperamentis*, & quinque priores libros *de Simplicium medicamentorum facultate*. *Postremò Commentaria in Aphorismos, in Prognosticum, in libros de Ratione victus in morbis acutis, & in libellum de Alimento Hippocratis*, quæ omnia penes me sunt, unâ cum nonnullis ipsius auctoris manu exaratis. In quibus omnibus tantum suauitate & breuitate dicendi præstat, ut nemo hos libros cognoscat, qui pro ratione dicta ipsius non habeat, & ad hunc, quasi ad quendam multò commodiorem explicatorem sæpè reuertatur: qui non tantum de arte medica loquitur, quod alij plerique faciunt, sed id etiam ex arte, atq; adèò artificiosissimè facit. Quouiam verò non satis est præcepta vniuersalia addiscere, ut & promptè in operibus absque exercitatione dignoscantur, ob id gratia exercitationis, cum de medica praxi in amicorum & discipulorum gratiam scribenda cogitaret, admirandum hoc opus in libros de *Vulgaribus morbis* scripsit, quod vniuersam & generalem propriamq; ægrotantium historiam complectitur. Quamobrem si vsquam *Vallesius doctrinam summam atque eruditionem ostendit, in his certè libris de Vulgaribus morbis* tam multa recondita inseruit, & ex intimis disciplinis decerpta, atq; delibata, ut nihil doctius aut eruditius excogitari possit, quæ non nisi magno studio, diligentiq; consideratione possunt intelligi, ita ornavit & illustrauit hos septem *Epidemiôn libros*, ut nihil prætermiserit eorum, quæ ad veram Hippocratis intelligentiam facere possunt: multarum rerum inuentor, plurimarum corrector, ac vindex, omnium illustrator, qui quasi Sol, de suo lumine lumen nobis accendens monstrauit viam apertâ, ac facilem, ut passim & ordinatim iremus ad eam medicinæ partem, quæ solius salutis humanæ causâ à Dijs concessa hominibus, & hætenus prorogata est, & tota in opere consistit. Quare si magna, si præclara, si denique diuina sunt, quæ ab Hippocrate in his libris traduntur, vestra opus erit attentione, Lectores studiosissimi, dum has artis medicæ diuitias, hos fontes, hos rerum preciosissimarum *Thesauros morbi naturæ* docentes, interpretatione sua *Vallesius aperit, quos si degustare semel ceperitis, non tantum summam ex eis utilitatem, sed etiam tam incredibilem iucunditatem percipietis, ut nihil vos aliud magis delectare possit. Ceterum ego operam dabo, ut hac eadem forma, reliqua omnia in apertum proferantur, atque in hominum manus perueniant, & longum noto scriptori pro-*

rogent æuam. Sed iam Vallesium ipsum loquentem, & ab Hippocrate dicta, quædam eximia ratione explicantem, atque illuminantem omnia, audiamus.